

paper de vidre

www.paperdevidre.tk

nº24 23 de maig del 2004

PRÒLEG

A manera de pròleg – *Llorenç Puig*

ESCRITS

Flor de primavera – *Adolf*

Fòrum 2004 S.A. – *Eduard Aibar*

Polpa - *Ester Andorrà*

200 grams de filosofia pràctica - *Albert Bardés*

Cròniques grises de diumenge - *Rubèn Intente*

Opi a Xina (més enllà del Lotus Blau) - *Guillem Miralles*

Després de la tempesta ve el que clama - *Carles Miró*

Us agrada la informació? - *Lluís Paloma*

Remer, re més - *Sr. Polissó*

Col·lecció Palimpsest - *Ricard Ripoll*

Inspiració (3era part) - *Màrius Serra*

Poema - *F. X. Simarro*

Sí, no vull - *Tina Vallès*

En la realitat de sobrecàrrega informativa, el paper de vidre és una guia per orientar a través del coneixement específic propi de cada experiència individual, amb escrits amb claredat d'idees, concreció, imaginació, i desimboltura i alegria expositives.

FESTA 2on ANIVERSARI
Mots i gràcies

Proper número: 23 de juny del 2004, envieu els vostres textos.

paperdevidre@hotmail.com

A MANERA DE PRÒLEG

Pròleg

Per Llorenç Puig Mayoles (Llpuig@cdlcat.ictnet.es)

Llorenç Puig Mayoles (Terrassa, 1940) és químic i escriptor. Ha estat professor de l'Escola Tecnos de Terrassa des dels seus inicis i col·labora escrivint articles d'opinió al Diari de Terrassa. Ha escrit el llibre *Contes d'enyor i d'oblit* (1988) i els llibres de literatura infantil *Si una nit un estel...* (1992) i *Quina xamba les bessones!* (1999).

Va ser Josep Pla qui va convertir en usual l'anomenar "paper" a un escrit curt publicat a qualsevol revista o periòdic. Suposo que ho va importar d'Anglaterra, on d'un diari en diuen "newspaper", paper de (o amb) notícies. Aquesta manera d'anomenar té una base física: el suport de la paraula escrita és el paper. Ara, quan la base ja no és la cel·lulòsica sinó el feix electrònic xocant contra una pantalla de vidre, llavors la cosa es complica. Si per costum seguim anomenant "paper" a la publicació curta, està ben trobat dir-ne "paper de vidre" quan el suport és la pantalla de l'ordinador. Penso que, amb aquest nom, heu trobat una bona manera d'unir tradició i modernitat.

Però el paper de vidre, en sentit estricte, és l'esmerilat, aquell paper gruixut, una de les cares del qual va cobert d'una capa de pols de corindó i que serveix per desbastar, allisar o polir alguna cosa. També li escau, aquest nom, a una revista que pretén ser innovadora. De vegades, les formes noves de comunicació necessiten fer córrer l'esmeril sobre la matèria fonamental de l'expressió, que en el cas de l'escriptura és la llengua. Filant prim, tot llenguatge, tota forma d'art, és el resultat d'una ruptura. Sovint la ruptura és la baula que uneix el nou i el vell. Tot plegat vol constància, és clar, i també per aquest cantó la cosa us funciona: dos anys de rascar no és pas poc temps per una empresa com aquesta.

Dit això, deixeu-me fer una petita reflexió sobre el fet d'escriure. Hi ha qui diu que escriu "per a ell mateix", en un exercici de masturbació solipsista, tot adduint estrafolàries i complexes raons. Mai no ho he cregut. Tothom, conscient o no, escriu per a ser llegit, per tal com escriure, per definició, és comunicació (encara que sigui des de la radical solitud). Els que, poc o molt, hem escrit llibres o poemes o articles, sempre ho fem pensant en qui hi ha "a l'altra banda" del text que anem confegint. I molt sovint tenim la sensació que més enllà del text no hi ha ningú, entre altres coses perquè la comunicació escriptor-lector es fa molt difícil. Les revistes literàries com la vostra, penjades en els camins invisibles de la xarxa, poden fer més senzilla aquesta comunicació. Amb l'ordinador obert, és fàcil contactar amb l'autor@ d'un text que t'ha agradat, que t'ha fet partícep d'una vivència o que t'ha portat a sentir el misteri de la bellesa de la paraula.

Si el llibre té l'encant tàctil de la seva presència física, el text amb suport catòdic té el valor afegit de la seva immediatesa. Un i altre no s'exclouen ni estableixen cap relació de competència. I encara: tal volta sigui el suport informàtic l'últim reducte de la qualitat. En plena i gregària mercantilització del mercat del llibre imprès, no seria estrany que en el futur l'autèntica obra d'art literària sorgís de les catacumbes de la xarxa.

Felicitats, doncs, pels dos anys de vida. I si en algun moment el paper es desgasta, ja se sap què s'ha de fer: es llença i se'n compra una altre.

FLOR DE PRIMAVERA

Adolf

adolff@adolff-art.com

<http://www.ADOLFF-art.com>

SEQÜÈNCIES_DIGITALS

L'exposició d'ADOLF mostra seqüències fotogràfiques realitzades amb diferents càmeres i processos digitals: amb una webcam de baixa resolució, amb una càmera fotogràfica digital, amb un escàner, captures preses d'una filmació amb videocàmera, etc. Totes les obres requereixen una contemplació estètica, però també tecnològica dels diferents processos de captura de la imatge i les posteriors modificacions. La temàtica de les seqüències és variada: models, retrat, paisatge urbà, complementacions d'imatges, fragmentacions, processos digitals, el pas del temps... **Exposarà al Centre d'Art Enfoc (Manel Farrés, 15) de Sant Cugat del 22 de maig al 30 de juny.**

ADOLF

Artista visual multidisciplinar que es dedica a les seqüències fotogràfiques des de l'any 1987, quan va crear el terme "Art Seqüencial" per a denominar un cert tipus d'obres que contenen seriacions d'imatges dins una mateixa obra. Més de 120 exposicions realitzades de pintura, dibuix, gravat i fotografia. Amb les seqüències fotogràfiques ha estat seleccionat a les mostres Mollet Art 2001 i 2003, i a les dues anteriors Primaveres Fotogràfiques. Disposa de web a internet amb més de 230 obres: www.ADOLFF-art.com, així com del propi espai d'art: ADOLF taller d'art, a Valldoreix. Membre fundador de l'associació d'artistes FIRART, soci de l'ACE, ADOGI i de l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya.

FÒRUM 2004 S.A. o com convertir l'estupidesa en diners i els diners en més estupidesa

Eduard Aibar

eaibar@uoc.edu

El Fòrum Universal de les Cultures S.A. ja ha començat. L'expressió, per cert, no és pas una llicència literària: el consorci que gestiona el pressupost de l'organització és una **societat anònima** anomenada *Fòrum Universal de les Cultures-Barcelona 2004 S.A.* No ho trobeu meravellosament poètic? És, però, la poesia dels diners: l'organització d'aquest esdeveniment costa – ens costa – més de 500 milions d'euros, i això tenint en compte únicament les despeses logístiques. Les infraestructures, que van en factura a part, valen aproximadament 3.000 milions d'euros.

Les crítiques al Fòrum SA arriben de tots els cantons, de gairebé tots els colors polítics i de tots els sectors socials - excloent, òbviament, les promotores, constructores i entitats financeres que hi participen i que faran l'agost abans d'hora. Per contra, només he sentit lloances dels qui hi són en nòmina o dels que segueixen obedientment la disciplina de partit.

Moltes d'aquestes denúncies i crítiques al Fòrum S.A., ben documentades i amb arguments molt més sòlids que el discurs maniqueu, mediocre i buit dels seus promotors, es poden trobar en llibres com *La otra cara del Fòrum de les Cultures S.A.* (Edicions Bellaterra) o *Barcelona marca registrada: un model a desarmar* (Editorial Virus), que tot just acaben de ser publicats, i en espais a la xarxa com els següents, que us convido a visitar:

www.forumbcn2004.org

www.moviments.net/resistencies2004

www.fotut2004.org

www.forumperjudicats.com

www.plataformabcn.net

Sense voluntat de recollir de forma exhaustiva totes les píxies d'aquest descomunal monument a la hipocresia i l'estupidesa, voldria destacar-ne unes poques:

- El Fòrum SA és un gran decorat on la diferència i la diversitat es presenten absolutament *esterilitzades* i *neutralitzades*. De tot l'antagonisme social i la càrrega política de qüestions com la immigració, l'explotació o la guerra, no en queda ni rastre. El Fòrum SA és un aparador de la cultura convertida en mercaderia innòcua i desencarnada i envoltada d'un discurs i uns continguts mediocres que freqüen sovint l'estupidesa.
- El veritable Fòrum de les Cultures es troba al Raval i a les platges de Tarifa on arriben les pasteres. Aquest autèntic fòrum de cossos i vides trencades ha quedat fora del Fòrum S.A. i ni tan sols els seus protagonistes hi tenen accés.
- El Fòrum SA representa una estratègia immillorable perquè les institucions públiques actuïn com a gestors dels interessos privats que es mouen sota aquesta forma d'urbanisme comercial, disfressat de creuada per la pau i per la sostenibilitat. Per què, sinó, tanta rapidesa a l'hora d'urbanitzar aquests terrenys i tanta lentitud en la rehabilitació de les zones marginals de la ciutat? Per què a la reforma de la Mina només s'hi destinen 72 milions i al Fòrum 3000?
- Quins valor i objectius encarnen els socis capitalistes d'aquest fòrum (Grup Endesa, Telefònica, La Caixa, Toyota i El Corte Inglés) i els seus patrocinadors (IBM, Indra, Iberia, Damm, Media pro, Nestlé, Nutrexpa, Randstad, Henkel, Leche Pascual, Coca-Cola, Roca, GL Events i AGBAR) - empreses repetidament denunciades per agressions al medi ambient i a pobles indígenes, per part dels seus propis consumidors i treballadors, i compromeses amb l'economia de guerra i el neoimperialisme més salvatge?

- Com és que els partits polítics que fan possible, per acció o per omisió, una llei d'estrangeria que fa il·legals les persones pel sol fet de buscar-se la vida allà on poden, donen recolzament al Fòrum SA? Ens prenen per idiotes?
- Com és que el Fòrum SA no s'ha sumat a les protestes mundials contra la guerra? Com és que una empresa com Indra, fabricant de tecnologia militar sofisticada, hi és present? Quina sostenibilitat es busca? La del nou estat-guerra global?
- El diàleg és absent del fòrum i si vols participar-hi has de pagar. O algú es creu que aquestes presentacions en un escenari, amb un públic passiu que només pot formular 10 minuts de preguntes, previ pagament de no sé quina pila d'euros, són exemples de discussió democràtica? Això no és participació, és l'antítesi de la participació; és una pantomima del diàleg, una forma de segrestar-lo i de diluir-lo en el no res.
- El Fòrum SA és en el fons una estratègia de marca. Una forma de llançar al món la marca Barcelona, utilitzant la cultura i la diversitats com mercaderies i amagant tota forma de conflicte i d'autèntica dissidència en un escenari dissenyat perquè res canviï. L'estratègia ha estat anomenada per alguns com a 'feixisme postmodern', perquè es basa en projectes que ens recluten de forma forçosa (qui pot estar en contra de la pau i de la diversitat cultural?), que fan impensable la diferència i que converteixen la cultura i la subjectivitat social en simples eines per a l'especulació i l'acumulació.

I, tanmateix, no m'agradaria acabar aquest escrit en un to tan negatiu. Sincerament, crec que gran part de les crítiques que s'han fet al Fòrum SA, especialment les que emfasitzaven el caràcter purament mercantil i espectacular dels seus actes i la seva mediocritat de continguts, han quedat en part desautoritzades. Després d'una setmana de funcionament, el Fòrum SA ja ha produït la seva primera aportació al debat mundial sobre la pau, la sostenibilitat i la multiculturalitat. El diàleg ha donat el seu primer fruit valuós. Després d'una setmana d'intenses deliberacions entre els seus cervells privilegiats, el Fòrum SA s'ha pronunciat solemnement i el món, per fi, ha pogut gaudir de la seva agudesesa i lucidesa: finalment, els visitant podran entrar al recinte amb entrepans (no, però, amb carmanyoles)! Amén.

polpa

carmí aplicat, bastida
pel teu nas, pòmul
tan alt. color impur,
fruitós, gens improvisat.
mossengant-te el llavi
en tres carícies d'esmalt
ressucitaràs la polpa natural.

POLPA

Ester Andorrà i Culubret
estordida@hotmail.com

250 GRAMS DE FILOSOFIA PRÀCTICA

Albert Bardés

baralbert@hotmail.com

El comportament filosòfic varia depenent de la climatologia personal. Això que resulta de manual de psicologia, canvia substancialment quan és la filosofia en persona qui se t'aplica en forma d'opció vital, de *hobby* o de mal de cap puntual (encara que, en aquest darrer cas, els analgèsics denoten més eficàcia que els sil·logismes escolàstics). Per paradoxal que sembli, un filòsof, sigui amateur, sigui professional o bé sigui autònom, disposa d'un marge absolutament relatiu de moviments. Agradi o no, un filòsof és un filòsof tan de nit com de dia, tan si viu aquí, a Catalunya, com si es troba al Japó, tan si arrufa les celles des del seu metre vuitanta-set com si ho fa des d'un metre i mig d'alçada... Però això que pot suscitar un puntet de romanticisme oculta un problema de grans dimensions, un drama en tota regla que la història ha silenciada interessadament. Aclarim-ho: ¿algú s'ha deturat a pensar què és realment un filòsof? Ja comença a ser hora de deixar-nos de floritures i de reminiscències clàssiques: un filòsof no passa de ser un simple treballador que fa un munt d'hores extres no remunerades i de productivitat dubtosa. Ja poden desfilars els ingrats que redueixen aquesta professió a la voluntat personal, com també els qui l'endossen en el principi marmori del Destí. Collonades! El que passa és que algú ha de fer la feina bruta, i no tothom està disposat a deixar-s'hi les neurones.

Una vida errant de provatures, de temptatives, de preguntes sobre preguntes que fan referència a altres preguntes... és un context personal difícil de portar, francament. I el cas és que, ni amb la casulla existencial per sobre, se'ls concedeixen una trista patent: quan un filòsof exposa els resultats d'una disseminació prou interessant, resulta que la immensa majoria ja hi havia arribat abans que ell, i amb uns procediments curiosament semblants, a aquella mateixa i calcada conclusió. Perquè aquesta és l'altra: tothom en sap, de filosofar. Tothom nua conceptes, es baralla amb sil·logismes, raona tautologies, tuteja a Déu. Tothom hi té la mà trencada de preguntar bé, correcta i directament. Tothom es reconeix una sòlida ignorància contrastada. Per no parlar del fet que no hi ha dia en què no es prioritzi la necessitat de veure-hi clar, en què no es rebutgi expeditivament qualsevol resposta simple, fàcil, aparentment convincent i entenedora. Tothom afina l'oïda i la ment al matis. Sí, és una evidència flagrant: la filosofia, afortunadament, està en boca de tots.

Però mirem-nos una mica el melic històric i deturem-nos en la figura de Sòcrates. Com és sabut, a aquest pensador la mort –concretament, la seva mort– li va atorgar un lloc gens menyspreable, i alguna que altra escultura, per a la posteritat. Qui més qui menys coneix la pel·lícula dels fets: Sòcrates considerava que la filosofia era l'art d'emprenyar a tercers mitjançant preguntes... i Sòcrates emprenyava. Fins que tres emprenyats –Meletus, Anitus i Licon– van decidir desemprenyar-se a còpia d'emprenyar-lo a ell: formalitzen un parell d'acusacions, posem per cas desenvolupant mites teològics de fabricació casolana i difonent idees sospitoses als joves atenecs, i ja tenim cita als jutjats. Paraules gruixudes, ironia socràtica, la filosofia jugant en camp hostil i uns cinc-cents atenecs fent de jurat per completar l'espectacle. El final és dels que es recorden: sentència, cicuta i avall... i el primer màrtir de la filosofia a punt de solfa.

La moralina d'aquesta història ens diu que el filòsof va morir, malgrat tenir tots els malgrats per a evitar-ho físicament, per amor a la Veritat. La paradoxa és de les que aixequen polseguera: si Sòcrates era innocent, en el benentès que només aspirava a que els seus coetanis raonessin com ell, això és, que fessin un ús legítim del saber filosòfic: ¿per què accepta la mort? Si sap que les lleis que se li estan aplicant precisen d'una capa més justa, ¿per què les acata?, ¿per què sucumbeix a una voluntat popular absolutament manipulada?, ¿per què admetre una culpabilitat imposada quan l'únic càrrec que se li pot imputar és el de fer un bé amb majúscules? El meu professionalisme filosòfic m'obliga a dir que Sòcrates mor per no caure en el parany del recurs retòric amb que els sofistes es guanyaven el pa: si fugís, abandonaria la raó a la seva sort i anteposaria la seva vida –un interès personal– davant

d'allò que sempre ha defensat, la recerca de la Veritat –un interès comú–. Quedant-se com a acusat, i tot i saber que se'l jutja demagògicament, sap que, almenys, morirà amb la raó (a part de gaudir dels avantatges que ofereix la immortalitat, tot i que aquest tema no ve a tomb)

Però aquesta és la visió oficial dels manuals de filosofia. Sòcrates va ser el primer filòsof a reclamar un ofici digne davant de tota una comunitat perplexa que hi hagués gent disposada a trobar el sentit a la vida. Per bé que actuava desinteressadament en el terreny crematístic, això no significa que la seva feina estigués mancada d'un reconeixement social. Els sofistes, principals instigadors d'embrutar-li el currículum, l'ataquen justament perquè resulta una amenaça a l'hora d'expandir el mercat. És una simple qüestió de números: si la competència ofereix els mateixos serveis però totalment gratuïts, ¿on està el negoci?, ¿de què els pot servir als usuaris atenencs la retòrica sofisticada?, ¿quins serveis alternatius es poden oferir si la competència garanteix un mètode infal·lible contra la ignorància? L'empresa socràtica, doncs, fa fallida per una manca alarmant de beneficis, vetada política, religiosa i socialment, en definitiva: esclava de la seva pròpia filosofia. El que passa és que en la semàntica filosòfica la paraula “màrtir” té un deix més convincent i adequat que la “d'emprenedor”, o, posem per cas, “obrer de les neurones”. I el que passa, també, és que Sòcrates hauria d'haver tingut més cura amb el marketing personal. Qui sap si, d'haver trampejat llavors, a hores d'ara als filòsofs no ens aixoplugaria una patronal...

CRÒNIQUES GRISES DE DIUMENGE – Vintiunena Entrega

Rubèn Intente Soler

mussolblau@hotmail.com

Un colom observa el firmament..

Una dona espolsa estores al balcó.

Una llauna de fanta col·lisiona frontalment amb el meu peu. Shplammsh!!!

Camino. Mirada, alè, seqüències mentals alienes al pensament coordinat ... Camino, com mogut per un titellaire avorrit.

He perdut els carrers, el fil, el sentit.

No sóc dins meu.

He perdut l'edat, el moment, la intenció... tot allò que subjau als punts de partida.

No recordo on anava.

He perdut el record enmarcat i desat amb un ordre escrupolós.

I a canvi, potser, m'he perdut en retalls de record sense perfil.

Imatges, olors, inèrcies... deslligades d'emotivitat o nostàlgia. Retalls, ja dic.

Primer exemplar de la senectud.per entregues.

O no. Regressió greixada, sobre-farcida i críptica. Confusió. Embús de jos i d'ahirs a la cruïlla de l'ara.

Totes les vides passades blindant les comportes d'una vida actual que, en aquest moment, no puc afirmar que existeixi.

I caminant m'he aturat.

M'he descobert plantat davant el portal d'una casa on vaig viure fa molt.

I amb les claus a la mà. Bé, unes claus.

Qui hi deu viure ara?

He alçat la mirada a les finestres, dubtant de si hi trobaria una mare que vaig tenir ja fa molt.

I un gos. També un gos.

L'he vist sense veure'l al final del carrer.

També m'hi he vist a mi. No és real?

Com he arribat fins aquest barri sense intenció ni sospita?

Estofat, papilla, brou... el més proper ara per ara a la idea d'identitat.

Símbols i miratges s'han fet forts en l'abordatge i ocupació (temporal?) de la consciència.

Qui sóc?

No.

Qui som.

Perduts físicament ens buscaríem en un mapa..

Perdut com avui, on és que he de buscar-me?

O, a on arribaré?

A la punta de mi, a tot estirar.

Per cert...

Res, és igual.

OPI A XINA (MÉS ENLLÀ DEL LOTUS BLAU)

Guillem Miralles i Puig

guimipu@hotmail.com

“...jo no he mort mai cap indi, no he pas comprat cap negre, les guerres africanes i cubanes i de l’opi m’han migpartit la vinya, m’han espatllat el vi, m’han embogit els gossos...” del poema “Europa” d’Enric Casasses

opi. procedeix del làtex sec i s’extreu per tall de les parets de la càpsula del cascall; la forma més habitual de consumir-lo és fumant-lo (chandoo) després d’una prèvia manipulació un cop ha estat assecat, dissolt i sotmès a un procés de fermentació d’un any amb el fong *Aspergillus niger*; els seus derivats són la morfina, emprada durant la guerra franco-prussina al S.XIX per combatre el dolor, que és un bon antidepressiu i hemètic, tot i que provoca molts desordres corporals; un altre derivat és la heroïna, descoberta l’any 1806 per síntesi a partir de la morfina: tingué uns resultats espectaculars en la curació de la tuberculosi tot i que el seu consum addicte amb uns efectes que duren molt poc porten múltiples conseqüències corporals (trastorns al bulb raquidi i altres); i un altre derivat: la codeïna, similar a la morfina i molt menys addictiva; els primers indicis de l’ús de l’opi es situen a l’imperi egipci, 1500 aC, com analgèsic i, després, l’expansió dels musulmans el portà a l’Extrem Orient, al s.VII dC, fins a l’Índia, i anys més tard, és descobert pels britànics.

arribada a la Xina. quan els britànics van arribar a la Xina (S.XVIII) van trobar-hi mercaderies per al mercat europeu, com el te o les espècies, però tingueren problemes per fer interessar els xinesos pels productes d’Europa; a començaments del s.XIX, la plata índia que formava el gruix de les exportacions a Xina va començar a escassejar i l’opi va ser la brillant solució per equilibrar la deficitària balança comercial; a partir d’un indubtable interès econòmic --amb les guerres de l’opi de 1840 incloses pel mig—s’explica, doncs, en bona part, el bombardeig brutal d’opi que va patir la Xina durant el temps de la dinastia Qing (1644-1911), amb molts sectors de població addictes a aquesta substància que ella soleta féu trontollar tots els nivells de l’estructura de l’organització social xinesa; tot plegat pot ser analitzat com a la història d’un complex comerç internacional amb els subsegüents conflictes que desembocaren en guerres, operacions militars i solucions (o no) diplomàtiques, però si canviem el punt de vista i ens fixem en l’impacte de l’opi sobre els xinesos, observant els problemes des de baix, es percep com la fragilitat psíquica o la desmoralització personals eren l’autèntic origen del què després desembocava en un complex entramat de relacions a nivells més elevats; i, indubtablement, el consum massiu d’opi representa el triomf dels interessos comercials dels representants del poder del món de l’oest sobre la moralitat i els vells ideals agrícoles del món xinès; en aquesta època, Xina cau i, potser, mor: Rafael Poch, en un article a La Vanguardia, va escriure que Hong Kong (des d’on entrava l’opi a la Xina) va ser el “correu” que va portar, dins d’una partida d’opi, la civilització occidental a la Xina.

perquè consumir opi? una vida avorrida en circumstàncies de reclosió completa, com en el cas dels eunucs; la vida rutinària dels soldats; les frustracions d’alguns intel·lectuals, tots conduïen a la búsqueda d’un anhel de superació de l’estadi en què es trobaven, que l’opi els satisfieia, però també era pres com a estimulants per aguditzar l’enginy (els mercaders), com a droga medicinal (que si la malaltia era llarga abocava a l’addicció), o per a suportar els llargs períodes d’exàmens; i, malauradament, si bé en un primer moment, el consum d’aquesta substància podia mitigar les dures condicions de vida d’alguns xinesos, a mig i llarg termini, acabava essent nociu per la salut i la supervivència (tan pels efectes del consum desmesurat com per la gran quantitat de recursos econòmics destinats a la seva compra), i si els perquès que conduïen als xinesos a consumir opi es poden dibuixar bastant bé, el gran interrogant és qui els el facilitava i els el posava a l’abast, qui en treia, en definitiva, més benefici (econòmic i no econòmic) d’aquesta addicció desmesurada.

com consumir-ne? l'opi es consumia en una pipa llarga i solia ser barrejat amb tabac, previ procés de preparació de la substància per a poder ser fumada, però el què consumien els xinesos en aquests primers temps era “madak” i no pur opi, i no és fins a finals del S.XVIII que es generalitza el consum de pur opi quan descobreixen els efectes més potents del segon en contrast amb el “madak”, del qual unes inhalacions eren l'equivalent a unes de mariuhana; després, s'hi afegí el ritual de fumar-lo amb un grup de gent, prenent-lo per torns o consumint-lo en catifes sobre plataformes (k'ang); al s.XIX, el consum es generalitza i arriba a la cort on els guàrdies i els eunucs n'eren consumidors habituals, també s'extén a l'exèrcit, esdevenint causa de molts fracassos militars; la transmissió va ser de nivells culturals i oficials més elevats als més baixos: dels corruptes secretaris i mercaders a les famílies més riques, i d'aquí, progressivament, al poble; l'extensió del consum anà lligada a les fortes importacions de llocs com Bengala i Turquia, en aquest cas, un opi de qualitat consumit per gent amb molts recursos econòmics, però també hi havia producció domèstica d'un opi xinès més suau i, segons algun metge, no tan eficaç per a curar com el provinent de l'estranger, i que acabà essent un subministrament destinat, bàsicament, a la gent pobra: barquers i treballadors a sou, i als mateixos pagesos que el cultivaven, que en consumien fins a un quart de la producció total xinesa; les plantacions de cascall, a més de significar un cultiu de sortida fàcil, podien sobreviure en un sòl pobre, i podien ser barrejats entre mongetes o patates o plantats amb tabac, i tot i que les tècniques per extreure'n el suc eren molt intensives en capital humà, de fet, eren molt senzilles; al 1890 hi havia 15 milions de xinesos addictes a l'opi, i a començaments de S.XX ja havia induït a la drogaddicció a 150 milions de xinesos (15 milions d'ells, irreversibles); brutal: una veritable epidèmia.

prohibició. els precedents de la prohibició del tabac al s.XVII no serviren de gaire a les autoritats que quan es trobaren amb l'extensió de l'opi al SXVIII no saberen —o no volgueren— evitar-la; les primeres prohibicions, entre 1729 i 1731, reflectien aquestes inseguretats; es promulgaven càstigs severos com el desterrament militar però potser perquè hi havia la sensació que els distribuïdors eren el problema les sancions per a fumadors i plantadors no eren molt serioses, però cal anar amb molta cautela en analitzar aquests fets, bàsicament, per la gran quantitat d'interessos que s'hi barrejaven, que sovint coincidien en un mateix subjecte en sentit oposat o favorable; les lleis eren molt ambigües i la seva interpretació era difícil (la distinció entre estrangers i xinesos o la dubtosa distinció entre ús medicinal o consum individual), i no va ser fins el 1831 que, aparentment, els xinesos es prengueren seriosament el problema d'estrènyer les lleis internes per acabar amb el creixent comerç estranger i el contraban d'opi; també s'extingueren les compensacions econòmiques pels delators, però aquestes lleis no serviren per erradicar el consum que feia més mal als que fumaven en excés, ja que aquests continuaren consumint i fent créixer l'opi, de fet, sense cap malícia, sinó només perquè eren prou dèbils; malauradament, l'ambigüïtat i la inconsistència de les lleis contribuïren decisivament a que l'addicció i la distribució i les seves xarxes fossin, paradoxalment, encara més incontrolables que no ho eren abans.

distribució. les rutes de transport i els models de venda establerts pel tabac eren utilitzades per la distribució de “madak”; l'àrea de Canton (al sud) era un punt clau per on els xinesos rebien l'opi dels vaixells estrangers, que era proporcionat a altres intermediaris que el venien en petites quantitats als mercats locals, i els petits venedors defensaven els grans, per una pròpia lògica de supervivència, però, de fet, les accions i les rutes dels distribuïdors depenien d'una extensa xarxa d'agències locals, com la policia, les magistratures i altres organismes oficials que es veien involucrades en casos de xantatge i corrupció, i llavors ni les més meticuloses lleis servien; en l'última part del S.XIX, la distribució d'opi es féu mitjançant un sistema de tres pilars: el primer, el constituïen els venedors; el segon, els detallistes que operaven a gran escala; i el tercer, els venedors locals.; els detallistes a gran escala refinaven l'opi cru bollint-lo per eliminar les impureses deixant-lo preparat per a ser fumad, i operaven amb la connivència oficial, element clau per entendre perquè no es va aturar aquesta epidèmia.

funció econòmica. almenys en la segona meitat del s.XIX l'opi jugà un rol important en l'economia xinesa en tres grans àrees: servia en alguns casos com a substitut del diner (és a dir, com a moneda, igual que servirien els cigarrets en els camps de concentració nazis anys més tard), ajudava als oficials locals a trobar sistemes tributaris (establir impostos i sancions era fàcil), i s'augmentava la recaptació de l'estat i la transmissió de diners dels ciutadans cap als organismes públics; l'opi, doncs, era una eina clau per equilibrar la dèbil situació financera xinesa; evidentment també econòmicament causà mal indirectament a l'agricultura, als pagesos i a les classes baixes de les urbs i les fortes oposicions a la supressió de l'opi responen als interessos que hi havia per no fer-lo desaparèixer ja que subministrava un flux de capital importantíssim en l'estancada economia domèstica d'aquella època, i tot i que alguns sectors de la dinastia Qing féren esforços per lluitar contra aquest complex entramat d'interessos només quan l'argument moral era prou fort les campanyes de supressió gaudiren de cert èxit, com el que tingueren entre 1906 i 1915.

(més enllà del Lotus Blau). vaig tenir les primeres notícies de la paraula opi amb set o vuit anys llegint un llibre més de les aventures d'un noi et poc propens a emocionar-se i que semblava immune a patir qualsevol defecte propi de la imperfecta condició humana; estic parlant d'en Tintín i del llibre El Lotus Blau; la identificació amb les actituds d'en Tintín, per molt puritanes i excessivament benèvoles que poguessin ser, eren prou temptadores en aquelles edats en les quals encara no s'han valorat prou les imperfeccions humanes; tanmateix, ara, havent investigat una mica més enllà d'aquell llibre no he arribat a conclusions més impressionants que llavors, i continuo veient que en aquella expansió de l'opi a Xina de fa dos o tres segles, s'estableixen perfectament i de forma definida les bases de com es poden usar els estupefaents més diversos per efectes molt més obscurs i malèvols que els que apareixen a les persones després de consumir-los; de fet, només em cal recordar la imatge que per sempre més em vindrà primera a la memòria quan sento pronunciar a algú --o llegeixo-- la paraula opi: aquells xinesos humils estirats en les catifes sobre plataformes fumant amb unes pipes llargues a El Lotus Blau, local que servia, a més de fumador, de comunicació amb els vaixells estrangers carregats d'opi des d'on se'ls indicava els llocs de desembarcament més adequats per continuar amb aquesta subtil però precisa tasca d'adormir un país sencer per tenir-lo cada cop més rendit.

ADSHEAD, S.A.M. (1995). China in world history. Nova York. St. Martin's Press

GERNET, J. (1991). El mundo chino. Barcelona. Crítica

Dins "Chinese roundabouts. Essays in history and culture", l'article "Opium"

HERGÉ. Tintín al Lotus Blau. Ed. Joventut

POCH, RAFAEL. El emporio del narcotráfico. Article dins La Vanguardia. 11.01.04.

<http://www.botanical-online.com/adormideraopicala.htm>

DESPRÉS DE LA TEMPESTA VE EL QUE CLAMA

Carles Miró

www.carlesmiro.blogspot.com

Després de Sant Jordi, la petita parròquia que segueix la vida llibresca era normal que es dedicés a altres coses, per airejar-se. Potser és perquè ha plogut molts dies seguits que el retorn a la calma no s'ha produït de la manera habitual. Hi haurà qui atribuirà aquesta agitació del «mundillo» cultural — que continua ara que ja fa sol— als bons oficis de la consellera Mieras. Però ¿de debò que tot és culpa de la (mala) traça d'aquesta dermatòloga? Hi ha una altra possibilitat evident i que no se sol esmentar: que els agents i els pacients culturals tinguin la pell massa fina. Quan envio aquest paper (és 20 de maig), surt a La Vanguardia un article de Màrius Serra on diu que què es pensaven els escriptors que era la política. Hi ha hagut una microdecepció, una decepció de petit format, casolana, una rèplica d'aquella que es va viure durant els anys vuitanta, quan tots esperaven qui sap què quan governarien els seus.

¿Què ha passat? ¿Que la consellera diu un dia que tanca el KRTU? ¿Que Catalunya (vull dir, el govern de Maragall) proposa i disposa fer el que li sembla amb l'Institut Ramon Llull i les Balears (vull dir, el govern de Matas) ja té excusa per desentendre's del Llull, i hi col·loca un editor que continuarà fent d'editor (els arbitres no solen ser jugadors d'un equip, que deia algú fa un temps)? Aquestes maniobres, fetes en temps del pujolisme triomfant, haurien aixecat crítiques tant o més furibundes entre els que ara han callat que entre els que sí que han parlat. Però no tot es limita als que no hi suquen, en el nou estat de coses institucional.

Després del suïcidi polític de Carod, de l'atemptat terrorista a Madrid, de les eleccions espanyoles guanyades pel metrosexual de les celles en punta, quan ja només ens calia esperar la primavera i la normal animació hormonal, resulta que els escriptors es posen a redactar manifestos com bojos i que el clam dels lletraferits és «firmeu, firmeu, que el món s'acaba». ¡Si fins i tot el *speechwriter* (en català antic, «negre»; en català guai, «subsaharià») més notori de Maragall escriu a la premsa que la literatura catalana està fatal! ¿N'hi ha per tant?

Tot aquest guirigall petitíssim, que no interessa gens al públic —perquè les tafaneries del submón dels escriptors encara no surten a *Salsa rosa*, ¡per desgràcia!—, és un psicodrama fet de cara a la galeria. I l'efecte previsible és que la galeria n'estigui més que avorrida. De França cap avall, als escriptors els conviden per opinar de qualsevol cosa en els mitjans. Deu ser una estratègia per espantar els lectors. Naturalment, hi ha gent sensata fins i tot en el gremi de la tecla. També n'hi ha en el gremi de la batuta, i encara és hora que vegi un director d'orquestra discursejant en segons quines tertúlies de ràdio o desfogant-se en certes columnes de diari. Tenen massa respecte per les paraules; és el vici de fer-les servir per dir alguna cosa.

Però crec que l'escripturització de la vida pública d'aquest país ja no té remei. La mostra més espectacular és al final de la Diagonal de Barcelona. Sí senyor, el Fòrum, que és el remei universal contra aquella malaltia que han patit tots els escriptors del món (menys els catalans): el bloqueig. ¿No sabeu què escriure? Parleu del Fòrum. ¿Us agrada llegir? Agafeu qualsevol diari i de seguida us sortirà el Fòrum per les orelles. ¿Conseqüència? Primer, parareu de llegir en sec. Segon, com que la cosa de la lletra us tira, acabareu escrivint. ¿Teniu dubtes sobre si la «política cultural» (abreujadament, «polcub») de maragalliana o mierasiana és «en clau nacional catalana», en reclau regional catalana o una pura presa de pèl? ¡No, home, no! La polcul és forumesa, integradora, sostenible, multicultural i pueri, puti, pluri-no-sé-què.

Si, després de tot això, encara no ho veieu clar, escriviu que no ho veieu clar. És un començament com un altre. Es comença per una frase; per exemple: «No entenc...» I en els punts suspensius hi poseu tot el que no entengueu, de la manera més previsa que pogueu. En acabat, ho firmeu — individualment, sisplau, que si no seria un manifest. I, després, ja podeu passar, tranquil·lament a qualsevol altra cosa.

US AGRADA LA INFORMACIÓ? – 1era part

Lluís Paloma

gupigupi30@hotmail.com

(Nota: Aquest article constarà de 3 parts, que apareixeran en els números de maig, juny i juliol de la revista.)

Començaré decepcionant-vos, si no us fa res. En aquest article no diré res de nou.

-Buaaaaah! Buaaaaah! Bujubujubujúuuuuu!

Tranquils, no ploreu. Simplement, aquestes idees semblen no haver circulat molt pels grats ambients de l'ensenyament musical.

La música és, dit planerament, pura física del so aplicada, analitzable en termes d'informació. Al seu torn, quan aquesta informació arriba a les nostres oïdes és transformada en senyals neuroelèctrics que viatgen a través del sistema nerviós fins al nostre amic el cervell, que és qui les interpreta segons la seva pròpia idiosincràsia. Tot bé fins aquí?

-Noooooooooooooo!!!!!!

No us preocupeu: amb això està tot dit i podria acabar l'article ara mateix. És només que ampliar aquestes nocions pot aclarir i enfocar moltes coses. Vaja, crec.

1. Oh, l'harmonia!

La informació continguda en una peça musical es podria definir com la suma de tots els petits elements que la conformen, i pot respondre a diferents paràmetres. Per començar, ens podem centrar en la vessant harmònica del tema. Sabem que el timbre d'un so és la sensació conjunta que percebem en sentir una freqüència fonamental i els seus harmònics, múltiples enters de la freqüència fonamental (o, en casos concrets, els parcials no periòdics de determinats instruments). La corespondència en forma d'ona d'aquest timbre seria una ona complexa (imagineu-vos la muntanya de Montserrat)... i es sap que una ona complexa és descomponible en els seus components fonamentals (siguin harmònics o parcials), corresponents a les anomenades *ones senoidals* (al lloro aquí!), corresponents a una oscil·lació nítida en forma de corba que puja des de zero a un pic, baixa a una vall i retorna a zero per a començar de nou. Com a coses accessòries afegim que la *freqüència* d'una senoidal correspon al nombre d'oscil·lacions d'aquesta durant un segon, i es medeix en *Hertz* (1 Hz. = 1 oscil·lació/seg., 400 Hz. = 400 oscil·lacions/seg.), i que la relació de freqüències entre el so base i el seu harmònic més immediat (considerat matemàticament com l'harmònic 2) és de x multiplicat per 2, és a dir, un interval d'octava, mentre que la diferència entre aquest harmònic 2 i el 3 és d'1'5 (reduïble a un interval de quinta), i, per tant, cal fer l'observació que nosaltres percebem els canvis de freqüència de manera *logarítmica* (és a dir, sentim molt més canvi d'alçada entre 100 i 200 Hz que entre 2000 i 2100 Hz, encara que la resta entre freqüències ens doni en ambdós casos 100 Hz.). La percepció del volum també és logarítmica.

L'altre punt teòric per a entendre la resta del raonament és el de *cancel·lació de fase*. Imaginem dues senoidals d'igual freqüència emeses des del mateix punt. L'ona resultant que percebem resultarà de la *mitjana* d'aquestes dues senoidals. Quan les dues ones estan exactament *en fase*, les seves amplituds es sumaran i sentirem una sola ona més forta. Quan estiguin relativament desplaçades entre elles, sentirem una ona resultant més complexa, amb cert contingut harmònic. Finalment, quan estiguin completament fora de fase, es restaran amplitud entre elles (el qual vol dir que si tinguessin la mateixa amplitud, el resultat seria *silenci*). Aclareixo que si les dues senoidals tenen diferents freqüències, poden anar passant continuament d'un estat a l'altre sense problemes, un fenomen que dona lloc a la percepció de "batecs" en el so, i que si ocorre diverses vegades en un segon es percep com una nova freqüència, coneguda com a harmònic d'intermodulació (amb dues senoidals se'n creen dos, essent un equivalent a la suma de les dues freqüències originals, i l'altre a la resta d'ambdúes freqüències).

-Perdona, nen, però això serà així de dur tota l'estona?

-Si et plau, una mica de pietat!

Us puc tranquil·litzar: l'empanada mental acaba aquí. Només cal fer notar que, precisament, cada una de les senoidals contingudes en un so monofònic o en una formació sonora polifònica *correspon a una partícula d'informació*. Si es capta bé aquesta última frase tot el que segueix és bufar i fer ampolles.

-Ens ho promets? Seguríssim?

Sí. En aquest punt passo a analitzar l'harmonia musical occidental des d'aquest punt de vista. Se'ns fa notar a classe d'Harmonia que els intervals sobre els que s'estructura la música occidental clàssica i popular es troben en els primers graons de la sèrie dels harmònics d'un so monofònic, i és cert que la tonalitat tradicional es relaciona força bé amb aquesta sèrie. Però per què ens sona tan bé un acord tríade perfecte?

M'he preocupat de fer números i, si agafem un interval d'octava, tots els harmònics d'intermodulació generats pels dos sons de base s'ordenaran *per potències de dos*, és a dir, per octaves, amb l'efecte d'un "so que es duplica a si mateix". Un interval de quinta amb prou feines sona menys diàfan. En un acord tríade perfecte major pràcticament tots els sons originals i harmònics d'intermodulació es dupliquen entre ells. Un tríade perfecte menor té alguna imperfecció en aquest sentit, d'aquí la diferent sensació que proporciona. Un acord de dotze notes no octavades dóna lloc, en canvi, a un autèntic caos, directament (i no parlem de quarts de to i demés). D'aquí que aquesta successió d'exemples sigui progressivament més difícil de "captar" per a l'oient. El que passa és que allò que és pitjor des d'un punt de vista de comprensió *és millor en relació inversa des d'un punt de vista informatiu*. Un tríade perfecte major entra molt bé, però de seguida avorreix, per si sol. Un acord molt complex costarà més de copsar d'entrada, però a la llarga sosté l'interès molt millor.

(Nota: Això és exacte per a un acord construït sobre la sèrie harmònica natural. Amb el temperament igual actual sorgeixen petits errors no molt importants, però suficients com per a què compositors com Lamonte Young estiguin tornant a les afinacions justes – és a dir, les clàssiques per fraccions entre harmònics - per als seus experiments compositius. Per a qui vulgui fer números, la diferència de freqüències entre els dos sons d'un interval en l'escala de temperament igual es calcula amb la fórmula:

$$A = B \cdot 2^{\pm N/12}$$

on A és la freqüència resultant en Hz., B és la freqüència de partida, 2 és la relació de freqüències en la octava – potenciada a -12 per a obtenir un valor de semitò – i N el nombre de semitons de l'interval. Cap amunt, es multiplica B pel resultat de la potència; cap avall, es divideixen aquests dos mateixos factors).

Acabo assenyalant que altres elements de la música aporten també informació, com poden ser la duració de la peça, les dinàmiques emprades, les relacions entre acords, la varietat de construcció i orquestració, o una eventual lletra cantada i la seva respectiva temàtica.

2. La informació com a tal.

La informació com a tal es relaciona amb la capacitat de percepció que tenim per a assimilar continguts conceptuals. Per exemple, algú va i ens diu "són les deu del matí". Si ja esperàvem que fóssin les deu del matí, aquest missatge amb prou feines ens donarà informació. Si, en canvi, estàvem convençudíssims que eren les tres de la matinada, aquest missatge ens transmetrà moltíssima informació.

Però apuntem aquí que el missatge que ens han transmès contenia, de fet, una informació codificada. Encara que la música no sigui per definició un codi (com si que ho serien els idiomes o aquell codi escrit que és el solfeig), i faig notar aquí que un codi és un conjunt de signes que convencionalment estan referenciats a uns continguts específics, continuo afirmant que un determinat contingut del tipus que sigui és ja una informació potencial.

Així, doncs, podem distingir dos tipus d'informació: la objectiva, referenciada als propis continguts conceptuals de l'objecte d'estudi (en el nostre cas, la peça musical), i la subjectiva, referida a com n'és d'inesperada per a nosaltres.

Així, ja posats, assenyalem que la informació subjectiva d'un determinat cos conceptual té data de caducitat: successives audicions d'una cançó poden acabar per fer-nos sentir avorriment. Aquí, el valor de la informació objectiva pot ajudar-nos a retardar aquesta data de caducitat.

Un últim apunt: la diferència de tipus d'informació entre un informe científic o historiogràfic i una obra d'art és que en els primers la informació es refereix exclusivament a continguts de tipus semàntic presentats objectivament per a què el lector d'aquests informes es posi al dia en la seva respectiva disciplina d'investigació científica, mentre que en la segona conceptes ja coneguts es reelaboren introduint-hi elaboracions i modificacions de tipus formal per a conduir l'espectador a allò que diem més a baix que era una experiència estètica. L'art, de fet, versa sobre cadenes estímulo-reacció.

REMER, RE MÉS

Sr. Polissó

SrPolisso@hotmail.com

*(J'suis l'pornographe, du phonographe, le **polisson** de la chanson. G.Brassens)*

REMER, RE MÉS

Remer,
remar és sentir
la remor d'allò remot.
La celístia t'amanyaga
i arracones l'àncora.
De salpar,
l'hora és arribada,
car on
faràs escala?

*Ací nu, tal ocàs,
ara crec, remer,
cercaràs açò:
la túnica.*

Remer, re més,
o si vols,
llegeix-ho a l'inrevés.

[Col·lecció Palimpsest]

March Editor

dirigida per Ricard Ripoll

CERCA AUTORS i TRADUCTORS

La vitalitat de la literatura catalana actual demana que es consolidi un espai plural on l'escriptura pugui desenvolupar-se en total llibertat, amb l'anhel de **fer conèixer nous horitzons**, tant de creadors catalans com d'estrangers. La col·lecció Palimpsest s'interessa a les literatures minoritàries i als autors poc coneguts.

La col·lecció Palimpsest creu que un nou espai és més que mai necessari per **defugir el pensament únic** que també inunda la literatura i la converteix en simple producte comercial o en camp de propostes segures, iteratives i convencionals.

Volem **obrir una escletxa creativa** per on entri tot un feix de claror, escoltant la veu dels joves creadors i refermant les propostes més agosarades que no troben el lloc on emmarcar-se, amb atenció a qualsevol manifestació cultural que se sustenti sobre la il·lusió i la voluntat d'aportar espurnes capaces de crear nous tremolors.

La "Col·lecció Palimpsest" vol ser una plataforma per a aquelles veus que es poden reconèixer en l'actitud patafísica, en el pensament situacionista, en l'activitat surrealista, en una voluntat de trencar fronteres, de descobrir els impossibles, o en **qualsevol proposta d'alliberament de les formes** (des d'una visió clàssica o moderna) amb rigor creatiu, i que no troben l'espai adequat per desenvolupar-se.

Publicarem textos importants que no existeixen en català. De la patafísica (Alfred Jarry). Del surrealisme (André Breton, Robert Desnos, Louis Aragon...). Del situacionisme (Raoul Vaneigem, Guy Debord). Autors poc coneguts aquí, però d'una gran transcendència en la literatura universal: Léon-Paul Fargue, Marcel Moreau, Marcel Schwob... Especialment atents a la literatura d'expressió francesa, a les propostes actuals: Jean-Michel Maulpoix, Marc Quaghebeur...

Aquestes escriptures, més enllà dels constrenyiments genèrics, obriran l'infinit de les veus en hibridacions plurals: prosa poètica, narracions, assaig, autoficció... **perquè el text (aventura d'una escriptura) torni a ser el protagonista de la ventura de llegir.**

També desitgem poder incidir en la creació catalana, publicant textos que difícilment trobarien un espai on inscriure's. Literatura alternativa, escriptures subversives, aventures poc convencionals.

Escoltarem qualsevol idea que pugui dibuixar un horitzó obert, nou, "diferent"...

Us convido a participar-hi, enviant-me propostes a ricard.ripoll@uab.es.

3

Helmsdale va ser l'escenari de la baralla més virulenta del viatge i també el de la millor reconciliació. Com que l'allotjament ens va costar una mica de trobar, les hores van passar molt lentes i l'humor se'ns va anar agrint. Mentre ens patejàvem el poble carregats com dos ases discutíem per qualsevol nimiesa. Que si això que si allò que si tu que si jo que si tomba que gira. Feia moltes hores que no menjàvem i qualsevol comentari podia provocar una allau de retrets. El gat i la rata. O, segons com, el ratolí i la gata. Una hora llarga de recerca infructuosa ens va permetre arribar a un bed & breakfast tronat on deixar les motxilles. Tan aviat ens vam haver tret el pes de sobre un esclat interior va sacsejar-nos els budells. Talment una violenta explosió de suc gàstrics que ens expel·lia de l'habitació amb la seva ona expansiva. Les confuses indicacions de la mestressa ens van adreçar a una petita botiga de queviures que hi havia a l'altra punta del poble, just al costat de l'estació d'on proveníem, i aquella perversa coincidència encara ens va encendre més. Vam tornar al punt d'origen embolcallats per un silenci tens, a l'espera de qualsevol comentari que propiciés la primera esgarrapada. El mer esment d'Irlanda, per posar un exemple innocent, hauria provocat un terrabastall de magnitud incalculable. No parava de preguntar-me què collons hi fèiem, a Helmsdale.

Per fortuna me'n vaig estar. No vaig obrir la boca fins que no vam arribar a la botigueta, i encara llavors només vaig parlar amb la senyora que custodiava el taulell. Mastegava sense gaire convicció els noms anglesos que recordava dels aliments que tenia a la vista, encara que no m'agradessin gaire, i reforçava la meua comanda assenyalant-los amb el dit. Així, de mica en mica, vam anar fent bossa a còpia de formatge cheddar, pernil de York, pa anglès, patates avinagrades i altres coses per l'estil. La mera contemplació d'aquelles meravelles gastronòmiques em va canviar l'humor, de manera que em vaig tombar per consultar amb la Mercè si volia alguna altra cosa. Llavors va ser quan la vaig veure. En un dels racons de la botiga, just al costat d'un display gegant d'unes píndoles acolorides que allà es deien smarties i aquí lacasitos, hi havia una senyora immensa vestida de color rosa. De cap a peus. Barret arracades vestit jaqueta brusa bossa de mà guants sabates. El canceller Kohl disfressat de pantera rosa. La Mercè va respondre que potser una mica més de pernil dolç i aquella aparició rosàcia em va dedicar un somriure d'anciana encantadora. Vaig correspondre la seva finesa amb una ganyota de cortesia i em vaig embarbussar. Només volia demanar una mica més de pernil dolç, el *ham* de les lliçons bàsiques, però com que ja no en quedava més a la vista em feia por confondre'm amb la *jam*, que és confitura, i no em sortien les paraules.

La mestressa no em va ajudar. Els ciutadans d'aquelles illes no tenen el costum d'afinar l'oïda per entendre els forasters. Són prou amables si t'expliques bé, però quan et costa trobar una paraula es limiten a posar cara de pal fins que no n'encertes la pronúncia exacta. Deuen ser coses del monolingüisme. Però aquell vespre la cara de pal no va posar-la la botiguera sinó jo. Abans que em refés de la terrible visió que m'acabava de sacsejar em va preguntar si no la reconeixia. Vaig tornar a contemplar la balena rosa per si algun detall transcendental m'havia passat desapercebut i no. No. Aquella anciana rosàcia m'era del tot desconeguda. De cap a peus. ¿No serà la reina mare?, vaig xiuxiuejar en català buscant la complicitat lingüística de la Mercè, com tantes altres vegades en situacions semblants. ¿De debò no la reconeix?, va insistir la mestressa en l'anglès cantellut que gasten els escocesos. La situació començava a ser carregosa. Estava rebentat, tenia gana i volia marxar d'aquell cony de poble escocès tan aviat com fos possible. En aquelles condicions no hauria pogut reconèixer ni el veritable canceller Kohl en persona. O sigui que no vaig dir res. Ni piu. Em

vaig quedar palplantat al mig d'aquella rònega botigueta de queviures i em vaig limitar a sentir-me desgraciat. Molt desgraciat.

Encara bo que la Mercè va reaccionar. Se'm va acostar per darrere i em va dir un nom a cau d'orella. Un nom que no vaig acabar d'entendre. La resposta a l'enigma. ¿Bàrbara què?, li vaig etzibar amb un crit que encara em posava més en evidència. Barbara Cartland, va repetir. ¿No coneixes la Corín Tellado dels anglesos?, em va renyar. Se suposa que tu ets escriptor, no? Aquella intervenció va desfer l'encanteri. La mestressa es va posar a picar de mans, la morsa rosada va fer un pas endavant i el display dels lacasitos va caure enrere amb un gran estrèpit. Per un moment vaig pensar que llavors podria pagar i marxar, o que la còpia augmentada de la reina mare marxaria, o que marxaríem nosaltres, ni que fos sense pagar. Però no. La dama de rosa va prescindir de l'escampall de lacasitos i em va oferir amb un nou somriure d'orella a orella un fulletó rosa que acabava de treure de la bossa rosa. Les obres completes de Barbara Cartland.

Un llibret més extens que els catàlegs de moltes de les editorials que conec encapçalat per una dona dibuixada, esveltíssima, amb un gosset a la falda i un vestit tan llarg que gairebé li tapa les sabates. Uns salons rosa, naturalment. Una dona somrient i carregada de joies. Feta un quatre en una mena de sofà, a la recerca d'una elegància una mica forçada que defuig les rodoneses i es concentra en les arestes. Com cantelluda, trobo. Vés a saber si representa la senyora Cartland de jove o la Barbie adolescent el dia abans del seu ingrés en una residència per a anorèctiques o una Barbara Cartland imaginada o l'escriptora reflectida als miralls del Tibidabo. Vés a saber. La qüestió és que encara el conservo, degudament signat per la dama de rosa.

OBLIT

Ja s'han oblidat la roba, d'estendre!
Embolic de teixits, caos de fibres.
L'oblit del meu tel, calia atendre,
per no ferir l'entranya amb les febres,

d'un cor cruixit, fatigat de ser un forn,
l'escalf per l'altri. Orfe jo del meu torn!

Es va florir el dins, xop de sequedat.
Sorgiren fongs en parets de l'ànima.
Sofà, tambor de girs fetals. Espadat!
Mesos fatals. Tast de vida mínima.

Tombar el dolor en un descuit, anhel!
Estimbar els parracs en lliure rapel!

Va germinar el dens batec del viure.
La llàntia perdia gruix, quin deler!
la claror, posta en solfa, d'un nou riure.
Desatendre el feix, quasi em pren el ser!

Potser he corprès un lliure cor, un bescuit,
que m'omple d'engrunes el tel, bell descuit!

SÍ, NO VULL

Tina Vallès

www.tinavalles.blogspot.com

Un dia ell en comença a parlar, surt el tema, sense voler. La forquilla es queda a mig camí de la boca i les celles fan que deixis de tenir dos dits de front. No dius ni piu i segueix: «És que si volem tenir fills...».

Fills! Sí, fills, sí; però cal que abans representem una comèdia? Sempre tan dràstica. Però el tema queda allà, en suspens, penjant d'un fil invisible al mig del menjador. I de moment només és això, quatre paraules articulades entre els macarrons al pesto i el flam d'ou. Res més. Saps, però, que s'acaba d'obrir una porta que ni sabies que existia i que serà difícil de tancar així com així.

Han passat uns dies des que els macarrons se't van posar malament i gairebé no vas tastar el flam. I aquell fil invisible continua penjant al menjador. Cap dels dos gosa tocar-lo ni despenjar-lo. Tu no ho vols. Ell té por: la teva primera reacció no fou l'esperada. Però sense voler, altra vegada sense voler, el fil es balanceja i el tema es reprèn. I tornen a sortir els fills.

Aquesta vegada ho has vist venir i has sabut contenir-te. Sí, esclar, pels fills, tens raó, però no cal fer res de l'altre món, oi? La cara de decepció és prou evident. Ja has begut oli, nena.

Segona indigestió, dos a zero. Guanya ell. No trobes motius per negar-t'hi, però tampoc cap que t'empenyi a dir que un sí sense peròs. I aquests peròs el destremen, a ell. Amb la boca plena, perquè no se t'acabi d'entendre, mastegues un «Si et fa il·lusió...», i el somriure de darrere el iogurt de kiwi i cereals ho justifica tot:

—Entesos, però ho farem a la nostra manera.

Ara el tema surt de tant en tant. Cada vegada et fa menys por tocar-lo, acaronar-lo. Però tu no el treus mai, és ell qui ho fa. Et deixes dur i no t'alliberes del tot dels peròs, tot i que cada vegada en són menys. El teu estómac comença a saber conviure amb aquests ensurts prematrimonials. Els teus sucus gàstrics ja saben pair aquestes propostes de noccs com si només fos un plat de pollastre al curri. T'hi vas avesant. Però fas trampa: encara falta molt perquè passi, «som joves».

Sempre que aneu a un casament us dieu: «això no ho farem» o «quina bona idea, apuntem-nos-ho». És ell qui comença, però en això tu t'hi apuntes de seguida, tot i que pronuncies més la primera frase que la segona, tot s'ha de dir.

Ara no és un fil invisible al mig del menjador, ja és ben visible, palpable, i reposa al mig de la fruitera de la taula, lluent i a punt de ser mossegat en qualsevol moment. És un tema recurrent, que li fa brillar els ulls i mirar enlaire amb un somriure que t'excita. És fàcil deixar-se dur.

Un dia una amiga et pregunta si algun dia us casareu i et sorprèn dient que potser sí, que a ell li fa il·lusió i que a tu també, que te l'ha encomanada. I davant de la cara d'estupefacció amb què topes afegeixes que ho fareu a la vostra manera. Encara la sents riure.

Un altre dia, el tema surt en un dinar familiar, i quan us pregunten el de sempre («I vosaltres, quan?») ja no els engegueu un estirabot qualsevol, només somrieu i dieu que no hi ha pressa. L'esperança que tenyeix la mirada de tots els que t'envolten et fa veure que ja no es pot tornar enrere. No saps quan, però et cases, xata.

I van passant els dies i en feu broma i tot. Ara ja no en parles tant, sembla que el «Si et fa il·lusió...» l'ha calmat. Però uns amics us truquen de sobte i volen quedar per dinar ja, avui, ara. Ni ho intueixes, no n'ets capaç.

Mentre no porten els primers, ho deixen anar:

—Ens casem.

Rius. Collons, tothom que està aparellat fa la mateixa broma. Ells no riuen. Va de debò. D'aquí a mig any es casen. Brindes, ho celebres, rius, comentes amb ells tot el que us ha agradat i el que no dels casaments als que heu anat. I tornant cap a casa notes que ell t'agafa la mà amb més força, et mira diferent. Tercera indigestió.

Durant hores, gairebé no parreu, i si ho feu, és sobre El Tema, no el vostre sinó el d'ells, però no ho sembla. Intueixes que torna a haver-hi un fil al menjador, que costa de tocar, però que en penja i un dia l'hauràs de despenjar. I ha de ser avui, no el pots deixar allà dalt fins demà.

Vinga, mira'l als ulls. Quin somriure. Apartes la vista i intentes retardar-ho tant com es pugui.

En el moment menys esperat, el més inoportú, enmig de la gent, ell no pot més i embolicat de frases inconnexes i elucubracions incomprensibles diu un «Casem-nos!» que et fa esclatar a riure sorollosament. L'estómac se t'ha posat del revés i una mena de corrent d'alegria desmesurada t'ha pujat per la boca. No ho entens, no eres tan dràstica? Què fas cridant que «Sí!!!!!» a la meitat de la cua del cinema?